

ljena tudi v vhodni avli arhiva. V magistratnem atriju je bila na ogled mesec dni, nato pa je začela pot po Sloveniji, na kateri je (oziroma še bo) obiskala Ministrstvo za kulturo (30. 7.–9. 9.), Logatec (Jožefova dvorana Doma Marije in Marte, 11.–26. 9.), Kranj (Mestna knjižnica, 30. 9.–21. 10.), Novo mesto (Kulturni center Janeza Trdine, 23. 10.–18. 11.), Idrijo (Mestni muzej, 20. 11. 2014–5. 1. 2015), Škofjo Loko (Sokolski dom, januar 2015) in Železnike (Galerija Muzeja Železniki, februar 2015). Našteli smo le do zdaj znane lokacije, gotovo jih bo še več. Večji del vsebine razstave je bil v nekoliko prirejani obliki poleti 2014 postavljen tudi na travniku pred Arhivom Republike Slovenije.

Za popularizacijo razstave same in arhivskega dela nasploh je zelo pomembno, da je razstava v virtualni obliki že od prvega dne dostopna na portalu Zgodovina Slovenije Sistory (<http://sistory.si/SISTORY:ID:26933>). Zasluga za to gre odličnemu sodelovanju arhiva z Inštitutom za novejšo zgodovino.

Glede na to, da je v arhivskih vrstah veliko individualistov, ki pogosto težko sodelujejo s kolegi/cami, je razstava Zgodovinskega arhiva Ljubljana velik dosežek tudi v smislu preseganja tovrstnih barrier. Kot ugotavlja direktor v uvodniku k zborniku, so se ob napornem snovanju razstave »vsaj malo« spremenili tudi njeni avtorji. In nadalje dodaja: *»V več kot pol leta se nas je devet avtorjev razstave iz vseh petih enot Zgodovinskega arhiva Ljubljana navadilo, da se medsebojno poslušamo, izmenjujemo izkušnje in podatke o gradivu, da drug drugemu pomagamo in sodelujemo kot prava ekipa.«*

Andrej Nared

Rado Simoniti (1914–1981)

Razstava ob stoletnici rojstva skladatelja, glasbenega pedagoga in dirigenta.
Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, 2014.

Počastitvi stoletnice rojstva vsestranskega glasbenika Rada Simonitija je bilo letos na Goriškem posvečenih več kulturnih dogodkov. Pokrajinski arhiv v Novi Gorici je na pobudo Filatelističnega društva iz Nove Gorice, ki je ob tem jubileju izdalo priložnostno znamko, pripravil razstavo o skladateljevem življenju in delu. Od januarja do julija 2014 je bila na ogled na gradu Dobrovo v Goriških Brdih, zatem je mesec dni gostovala v Goriški knjižnici Franceta Bevka, v oktobru 2014 pa so jo ob praznovanju 70-letnice pevskega zbora Srečko Kosovel hkrati z razstavo o Prekomorcih gostili še v Pilonovi galeriji v Ajdovščini. Razstavo je pripravila Ivanka Uršič, oblikoval jo je Erik Pregelj.

Na dvanajstih panojih je razstavljeno raznovrstno gradivo iz različnih ustanov in društev (iz Arhiva Republike Slovenije, Goriškega muzeja, Goriške knjižnice Franceta Bevka, Slovenskega narodnega gledališča Opera in balet v Ljubljani, Glasbene zbirke Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, iz zbirk dokumentarnega gradiva Moškega pevskega zbora Srečko Kosovel Ajdovščina, Kulturnega društva Rado Simoniti iz Krasnega v Goriških Brdih, Pihalnega orkestra Salonit Anhovo), pa tudi od posameznikov (Petra Suhadolca in drugih članov družine Simoniti, Branka Morenčiča, Klavdija Koloinija, Franca Goloba in drugih). Gre za uradne dokumente, fotografije, koncertne liste, rokopise, pisma, razna poročila, zapiske, članke iz knjig in časopisov in podobno.

Razstava je razdeljena na tri vsebinske sklope: Umetnik v viharjih časa, Pevce Goriških Brd in Simonitijeva glasbena zapuščina.

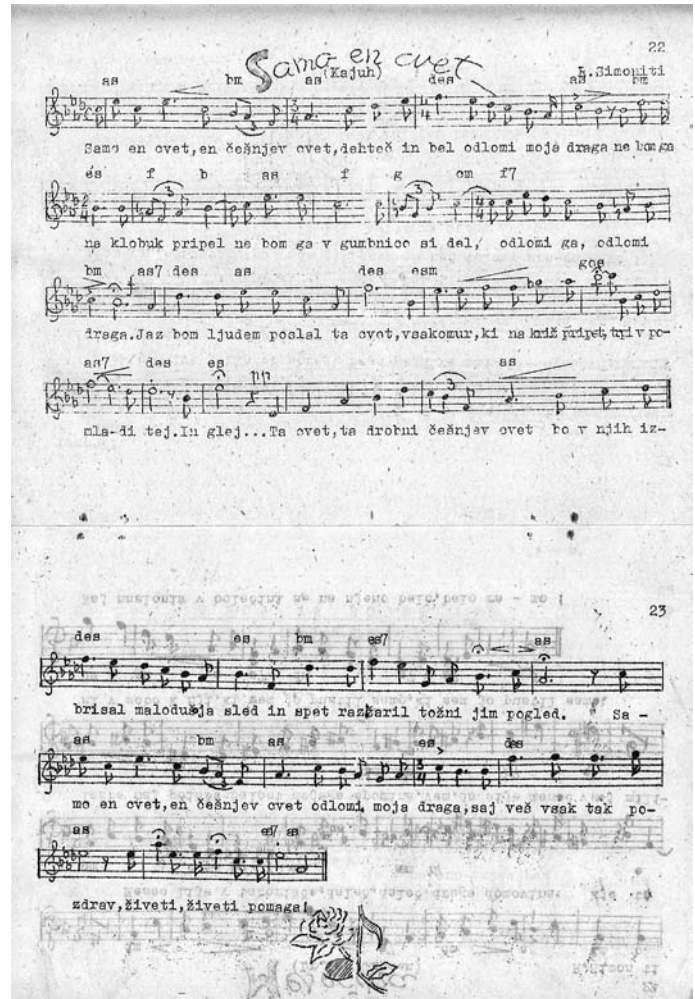
V prvem delu z naslovom **Umetnik v viharjih časa** je razstavljeno gradivo o umetnikovi življenjski poti, ki se je začela 15. maja 1914 v veliki družini v Fojani, nadaljevala na številnih življenjskih »postajah« in se zaključila 14. maja

1981 v Ljubljani. Njegov zadnji dom je na pokopališču v Fojani, ob cerkvi Sv. Duha.

Simonitijevo življenje je bilo pestro. Še zelo mlad je odšel v Ljubljano na klasično gimnazijo, kjer so že opazili njegovo glasbeno nadarjenost. Študij je nadaljeval na glasbenem konservatoriju, čez čas pa še na novoustanovljeni Glasbeni akademiji v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1946. Po kapitulaciji Italije leta 1943 je odšel v partizane, se pridružil kulturni skupini 10. ljubljanske brigade in z njo potoval preko Gorskega Kotorja na Vis in v južno Italijo. V tistem času je med drugim zbral in uredil notno pesmarico najbolj priljubljenih tujih in domačih izvirnih pesmi z naslovom Naša pesem, v kateri je tudi znan samospev Samo en cvet na besedilo Karla Destovnika - Kajuha. V južni Italiji je prevzel tudi vodenje pevskega zbora primorskih Slovencev iz taborišča Gravina blizu Barija, ki je prvič nastopil leta 1944 za zavezniške vojake v Bariju. Pozneje se je zbor poimenoval po Srečku Kosovelu in velja za predhodnika istoimenskega današnjega zbora. Po vojni je Simoniti opravljal različne naloge in bil aktiven na številnih področjih: bil je direktor zbora Slovenske filharmonije, direktor in dirigent ljubljanske opere, pomagal je obnoviti Maroltov akademski pevski zbor, učiteljski pevski zbor Emil Adamič, bil je soustanovitelj Mladinskega pevskega festivala Celje, sourednik revije Naši zbori itd.

V drugem vsebinskem sklopu z naslovom **Pevci Goriških Brd** je prikazano Simonitijevo glasbeno prosvetno delo na Primorskem. Umetnik je bil navezan na kraje svojega otroštva in vselej povezan z njimi. Zelo se je zanimal za razvoj zborovskega petja na Primorskem, zlasti mladinskega. Poučeval je dirigente, mladinskim zborom je rad svetoval. Z zborom Slovenske filharmonije je obiskoval Goriška Brda in se vključeval v tamkajšnje dogajanje. Dejaven je bil pri postavitvi spomenika briškemu glasbeniku Srečku Kumarju, napisal je glasbo za dokumentarni film o Brdih, redno je bil v stikih s kulturnikom Ludvikom Zorzutom in uglasbil veliko njegovih pesmi.

Tretji sklop razstave nosi naslov **Simonitjeva glasbena zapuščina**. V njem so razstavljeni zapisi, ki kažejo umetnikovo bogato glasbeno ustvarjalnost. Že med vojno je začel skladati in se je posvetil predvsem vokalni glasbi (zborovskim skladbam in samospetvom). Napisal je preko šesto skladb, večino za mešane, moške, ženske, mladinske in otroške zборе. Objavljal jih je v glasbenih revijah in zbirkah, nekaj jih je ostalo v rokopisu. Pisal je tudi scensko glasbo, napisal kantato Kolednica mladinskih brigad na besedilo

Rado Simoniti je na Visu zbral in uredil notno pesmarico najbolj priljubljenih tujih in domačih izvirnih pesmi z naslovom Naša pesem. V zbirki je tudi samospev Samo en cvet. (SI AS 1887, šk. 17)

Fotografija ob spomeniku Srečka Kumarja v Kojškem; od leve proti desni: Blaž Arnič, Avgust Šuligoj, Rado Simoniti in Drago Župančič, leta 1958. (PANG 898, t. e. 2)

Otona Župančiča, opero enodejanko Partizanka Ana (libreto je po resničnem dogodku napisal Smiljan Samec) in še bi lahko naštevali. Njegova skladba Vstajenje Primorske na besedilo Leva Svetka je postala primorska himna. Simonitijeva dela so še vedno pogosto izvajana. Zborovodja Klavdij Koloini je nekoč zapisal, da bodo Simonitijevi samospevi (Samo en cvet, Bosa pojdiva, Še veš, Na Krasu, Sanjala si, Po dežju) in zborovske skladbe (Starka za vasjo, Preproste besede, Doplnil dan je bolečino, Čriček na vrtu, Lastovki v slovo, Pesem galebu, Kličem vas ter mnoge druge iz bogatega opusa) ostali »izvir, iz katerega si bomo Slovenci še dolgo gasili glasbeno žejo.«

Aleksandra Pavšič Milost